

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΤΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : Ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἑπαρχ. φρ. 20. — Ἐν τῷ ἔξωτ. σφ. 30.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἅπας ἡ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑκάς λ. 20, κατὰ μὴν λ. 15, ἕως ἡ ἑξαμηνίαν λ. 10.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

— ΓΡΑΦΕΙΟΝ. ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 4, ἀπέναντος τῆς οἰκίας Φιλήμορος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —

ΓΕΝΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γνωστοποιεῖται ὅτι κατ' ἀπόστασιν τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως, ληφθεῖσαν ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτῆς συνεδριάσει τῆς 19 Μαρτίου ἐ. ἔ. ὁ Γενικός τῆς Τραπεζῆς Ἰσολογισμός, ἀντὶ τῆς 31 Δεκεμβρίου φθίνοντος, δημοσιευθήσεται ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ἰανουαρίου, ὅπως συμπεριληφθῇ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Παρισίοις Πρακτορείου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29 Δεκεμβρίου 1882.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Τραπεζῆς)

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΡΑΣ ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ

Ἡ ἐκλεκτικότης τοῦ θανάτου κατήντησεν ἐπίφοβος. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καθ' ἣν ἐφρονεύετο ὑπὸ τῶν ἑταίρων ὁ Γαμβέττα, ἀπέθνησκεν ἐν Κεφλληνίᾳ ὁ Ἰακωβάτος. Τί ἔστος αὐτὸ τὸ 1882! Ἡ νεκρολογία του εἶναι σπουδαιότερα τῆς ζωολογίας του. Κατ' αὐτὸ ἀπέθανεν ὁ Γαμβέττα, κατ' αὐτὸ ὁ Δάρβιν, κατ' αὐτὸ ὁ Λονγκφέλο, κατ' αὐτὸ ὁ Ἑμερσων, κατ' αὐτὸ ὁ Λουὶ Μπλάν, κατ' αὐτὸ ὁ Γαμβέττα, κατ' αὐτὸ ὁ Ἰακωβάτος, κατ' αὐτὸ ὁ Τρόλλοπ. Ἡ βιολογία, ὁ κοινωνισμός, ἡ ποίησις, τὸ μυθιστόρημα, ἡ ἐπανάστασις, ἡ ῥητορική, ἔλαβον ἀνά μίαν πληγὴν ὑπὸ τοῦ φοβερωτέρου ὄλων τῶν τραμπούκων θανάτου. Κυτῶν... ζήτων πάντας τὸν καλλίτερον. Ἐχει ὀρέξεις χρυσασαλίδος, δὲν τοῦ ἀρέσει ἡ χλόη, καταδιώκει τὰ ἀνθη. Δὲν εἶναι ἐχθρὸς τῆς ζωῆς. Ὅ, τι μισεῖ, εἶναι τὸ πνεῦμα

ἐν τῇ ζωῇ. Καὶ ἐνῶ ἀφίνει ἑκατοντούτεις κοινούς γέροντας νὰ σύρῃσι τὰ μόλις συγκρατούμενα κόκκαλά των, ἐκλέγει τὴν νεότητά, ἀνθολογεῖ τὸ κάλλος, προσβάλλει δι' ἀοράτου βολῆς τὸν σταδιοδρόμον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου του. Ὅλα τυφλά ἐν τῷ κόσμῳ, μόνος ὁ θάνατος εἶναι ὀξυδερκέστατος!

Δὲν ἀναλογεῖ ὁ θάνατος τοῦ Ἰακωβάτου ἐν Ἑλλάδι πρὸς τὸν θάνατον τοῦ Γαμβέττα ἐν Γαλλίᾳ. Ἦτο καὶ αὐτὸς δυνατὸς ῥήτωρ, ἀλλ' ὁ Ἕλλην Γαμβέττας ἦτο ἄλλος, αὐτὸν πρὸ πολλοῦ ἐσημάδευεν ὁ θάνατος, καὶ μᾶς τὸν πῆρε πρὶν τοῦλάχιστον τὸν ἐννοήσωμεν, διότι τὸν Δεληγεώργην μόλις τὸν ἠσθάνθημεν, ἀλλὰ δὲν τὸν εἶχομεν ἐννοήσει, οὔτε ζῶντα, ἀλλ' οὔτε μετὰ θάνατον ἀκόμη. Ὁ Ἰακωβάτος ὅμως ὑπὸ μίαν ἐποψὴν ἦτο ἀνώτερος τοῦ Γαμβέττα. Τί εἶναι ἡ μεγαλοφυΐα; Εἰς ὅρισμὸς ἡδύνατο νὰ εἶναι καὶ οὗτος: τὸ ἰδιοῤῥυθμον ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Τοιοῦτον ἄκρον ἄκτων ἰδιοῤῥυθμίας ἦτο ὁ πρὸ ὀκταημέρου ὡς ἀρχαῖος ἀναχωρητὴς χριστιανὸς ταφεὶς πρῶτον Βουλευτὴς Πάλλης. Ὅχι ἡ ἰδιοῤῥυθμία τοῦ ματαιοδόξου, ἀλλ' ἡ ἰδιοῤῥυθμία τοῦ μεγαλοφύου. Νὰ βλέπωσι τοῦτον τὸν χάρτην λευκὸν δύο ἑκατομμύρια κεφαλῶν καὶ εἰς καὶ μόνος νὰ τὸν βλέπῃ μαῦρον. Καὶ νὰ εἶναι ὁ ἕνας ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Ὁ ἕνας τότε θεωρεῖται παράφρων ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ δικαίως, μόνη δὲ ἡ ἱστορία μίαν ἡμέραν τὸν ἀποκαλεῖ ἥρωα τοῦ πνεύματος. Τοιοῦτος παράφρων ἦτο ὁ Ἰακωβάτος καὶ τοιοῦτος ἥρωας θ' ἀναγραφῇ ποτε ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ἐνθυμούμεθα. Ἦτο ἀθηναϊκὸς Ὀκτώβριος, δηλ. Μάιος. Ἡ ἡμέρα ἐκολύμβα ἐντὸς τοῦ κυανοῦ καὶ τοῦ γρυσοῦ. Ἦτο γνωστὸν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἤρχοντο οἱ ἀδελφοὶ Ἰακωβάτου. Ἀφ' ἧς ἐν μέσῳ μιᾶς συζητήσεως ἐρρίφη ὑπὸ τοῦ κ. Κουμουνδούρου τὸ Διάταγμα τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς

τοῦ 1879 καὶ διαταχθεῖσιν νέων Βουλευτικῶν Ἐκλογῶν ἡ ἐπαρχία Πάλλης τῆς Κεφαλληνίας ἐξελέξατο βουλευτὰς τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς Ἰακωβάτους, ἡ φήμη των ἐπλήρωσε τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντες εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰ γραφεῖα, εἰς τὰς πλατείας, εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰ σαλόνια τὰ πολιτικὰ προκειμένου περὶ τῶν νέων βουλευτῶν, περὶ τοῦ ἐνὸς τρισυποστάτου Γεωργαντάρα Ἰακωβάτου ὁμίλουν· οἱ γνωρίζαντες αὐτὸν ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἡ κατὰ τὸ 1868 ἐπὶ Βούλγαρῃ διηγούντο τὰ περιεργότερα ἀνέκδοτα περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας αὐτοῦ, καὶ οἱ μὴ γνωρίζαντες ἤκουον μὲ ἀνυικτὸν στόμα καὶ ἡρώτων πλέον ἀπλήστως τίς εἶναι, πῶς εἶναι, ἂν εἶναι γέρον, πῶς ὁμιλεῖ, πῶς τρώγει, διατί δὲν ἔγινε πρωθυπουργὸς ἀκόμη, κτλ. Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ τινος τέρατος, τοσοῦτος λόγος καὶ μετὰ τόσης ἀπληστίας βεβαίως δὲν θὰ ἐγένετο.

Μεταξὺ τῶν καταδάντων τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς Πειραιᾶ διὰ νὰ ἴδωμεν τοὺς Ἰακωβάτους ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἀκόμη εἴμεθα καὶ ἡμεῖς. Ἀπὸ μεσημβρίας περιεφερόμεθα ἀργοὶ εἰς τοῦ Τσελέπη, διοργανίζοντες ἐνίοτε καὶ τινὰς ἐκδρομὰς μέχρι Καλλιθέας, ὅτε ἐπειθόμεθα ὅτι τὸ ἀτμόπλοιο ἀκόμη θὰ βραδύνῃ. Ὁ Τσελέπης ἦτο πλήρης κινήσεως τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ἡ κίνησις ἐσχηματίζετο ὑπὸ δύο κυρίως ῥευμάτων· ὑπὸ Ζακυνθίων καταδάντων εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Λομβάρδου, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀτμοπλοίου ἐρχομένου καὶ ὑπὸ Κεφαλλήνων, ἅμα δὲ καὶ πολλῶν Ἀθηναίων, καταδάντων εἰς θέαν τῶν Ἰακωβάτων. Περὶ τὰς 4 μ. μ. τὸ πλῆθος ἐκεῖνο εἰσῆλθεν εἰς λέμβους πλήρεις νεολαίας. Εἴμεθα δύο λεμβοστοιχίαι, αἱ τοῦ Λομβάρδου, αἱ τῶν Ἰακωβάτων. Καὶ ἀπὸ τῶν δύο λεμβοστοιχιῶν ἐξήρχετο ἄσμα φαιδρὸν ζακυνθινῆς κατὰδασ· ἡ μουσικὴ ἀνεκρούετο εἰς τὰ πολεμικά· τὰ ἐσπερινὰ προστάγματα ἀνεδοκατέβαινον ἐπὶ τῶν κεραίων, ὅτε ἐπὶ τέλους μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐφάνη τὸ ἀτμόπλοιο· τὸ ἐκυκλώσαμεν ὅλοι αἱ λέμβοι καὶ τὸ ἀνερχίθημεν ὡς νὰ ἐτελοῦμεν ἔξυμνα γυμνάσια. Εὖρομεν τὸ τρισυπόστατον τέρας ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἐνθυμούμεθα ἀκόμη τὴν εἰκόνα τῶν τριῶν. Χωρὶς νὰ μᾶς εἴπωσι τίς εἶναι ὁ Γεωργαντάρας, τὸν ἀνεγνωρίσαμεν ἐκ τοῦ βλέμματός, τοῦ μειδιάματος, τοῦ παραστήματος, τῆς ἐπιβολῆς· ὁ Νικολετάκης ἐκρύπτετο ὑπὸ διπλᾷ καὶ τριπλᾷ ταμπάρα καὶ τὸν ὑψηλότερον ὑψηλὸν πῖλόν του· ὁ Χαραλαμπίκης διετῆρει τὴν γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν τοῦ ἱατροφιλόσοφου καὶ τοῦ Γεωργαντάρα ἀντήστραπτεν ἡ ῥωμαϊκὴ κεφαλὴ, τὸ ἐξυρισμένον πρόσωπον, οἱ φωτεινότετοι μαῦροι ὀφθαλμοὶ καὶ τὸ σαρκαστικὸν ἐπὶ τῶν χειλέων του γραφόμενον μειδιάμα. Ἐφαίνετο ἀληθινὴ εἰκὼν σατυρικῆς μεγαλοφυΐας. Τὸν συνελάθομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐξασκούντα μίαν τῶν πνευματικῶν ἀδυναμιῶν του· ἦτοι ἐλογόπαζε. Τὰ πῆραν τὰ ῥοῦχά σας; τὸν ἡρώτα εἰς φίλος των.— Τὰ ἐροβόλησεν ὁ Ῥοβολόπουλος, ἀπήντησεν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Αἰγύπτου, ὅπου τὸ πρῶτον κατῴκησαν οἱ τρεῖς.

* *

Οἱ Ἰακωβάτοι εἰς τὰς Ἀθήνας! Οὔτε ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὅταν πρωτοῦλθε ἤξιώθη τῶσων τιμῶν καὶ τόσης δημοτικότητος ὅσας ἐκείνοι. Ποῦ ἐτόλμων νὰ φανῶσιν εἰς δημόσιον μέρος χωρὶς νὰ τοὺς δακτυλοδεικτοῦσιν ὅλοι· νάτοι, νάτοι οἱ Ἰακωβάτοι! γὰρ νὰ μὴν τοὺς παρακολουθῇ ἐξόπισθεν κόσμος πολὺς. Ἡμεῖς αὐτοὶ κατεδιώκωμεν ἐν ταῖς ὁδοῖς τοὺς Ἰακωβάτους, ὡς μωρὰ παιδιὰ ἢ μάγικες, ἂν καὶ εἴχομεν τοὺς ἐπισκεφθῇ καὶ συνομιλήσει μετ' αὐτῶν καὶ κορρέσει τὴν πρώτην μας περιέργειαν. Γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι

ἀπεκκλύπτοντο πρὸ αὐτῶν ἵνα ἀξιωθῶσι τοῦ χαιρετισμοῦ των. Ποῦ ἔτρωγον, ποῦ ἔπινον τὸν καφέν των, ποῦ τὴν σοκολάταν, ἐγένετο ἀμέσως γνωστὸν καὶ συνωθεῖτο κόσμος περιέργων, περιεργαζόμενος τοὺς τρεῖς. Παρετρεῖτο ἀκόμη καὶ τὸ πῶς ἔπινον καὶ τὸ πῶς ἔτρωγον καὶ τὸ τί ἔλεγον ἀναμεταξύ των. Ξενοδοχεῖα ἡ καφενεῖα ἠδύναντο νὰ κάμουν τὴν τύχην των μὲ τοὺς Ἰακωβάτους.

Καὶ ὅταν ὁ Γεωργαντάρας ἀνέβη τὸ βῆμα νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Δραγούμη ὡς μὴ ἐγκατεστημένου ἀπὸ δεκαετίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεγαρίδος, τί χαλασμός κόσμου ἦτο ἐκεῖνος, τί συμπύκνωσις, τί συναθροισμός, τί προσήλωσις ὅπως μὴ χαθῇ καὶ ἡ ἐλαχίστη λέξις ἐκ τῆς ἀγορεύσεώς του. Ἡ βουλὴ ὅλη, δεξιὰ πτέρυξ καὶ ἀριστερὰ πτέρυξ, συμπολίτευσις καὶ ἀντιπολίτευσις, περιέπιπτον ἀπὸ ἐνθουσιασμοῦ εἰς ὀργὴν, ἀπὸ ὀργῆς εἰς ἰλαρότητα, ἀπὸ ἰλαρότητος εἰς θαυμασμόν, ἀπὸ θαυμασμοῦ εἰς ἐκπληξιν. Ποῖος ἦτον αὐτὸς ὁ γόης δι' ὃν διερρήγγυντο ἀπὸ τὸ πλῆθος τὰ θεώρεῖα καὶ δὲν ἔλειπεν εἰς βουλευτῆς ἐκ τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων; Εἰς οὐδὲν ἀνῆκει φατρίαν δὲν ἔστυρεν ὀπισθέν του οὔτε ψήφου; οὔτε ὅπαδους, δὲν ἐφιλοδοῶσι τὴν πρωθυπουργίαν, δὲν ἠγωνίζετο διὰ νὰ σχηματίσῃ κόμμα· ἦτο αὐτὸς καὶ ἡ κεφαλὴ του, αὐτὸς καὶ ὁ λόγος του, αὐτὸς καὶ αἱ δύο ἄλλαι ὑποστάσεις του, οἱ ἀδελφοὶ του. Εἶχε καὶ εὐγλωττίαν παρασύρουσαν, ὡς ἦτο ἡ τοῦ Δελιγώργη, ἡ τοῦ Καστελάρ, ἡ τοῦ Γαμβέττα; Ὁχι. Ἦτο τὸ παραδοξολόγον τοῦ πνεύματος κοινὴ ἐκράτει πεποίθησις, ἡλιθία πολὺ καθ' ἡμᾶς; Οὔτε, οὔτε! Ἦτο ἡ πρωτοτυπία τῶν ἰδεῶν του, διότι αἱ παραδοξολογίαι του δυνατόν νὰ ἦσαν μία, δύο, τρεῖς ἐν ἑκάστη ἀγορεύσει του· ἀλλ' ἡ ἀγόρευσις του ὅλη συνεκράτει αἰχμάλωτον τὸ ἀκρατήριόν του, αἰχμάλωτον ἐκ θαυμασμοῦ, καὶ μόλις ἐκείνοι, οὗς ἐκαυτηρίαζεν, ἐσπάραττον, ὑβρίζον, ἐλύσσων!

Ὅταν περὶ ἐκλογῆς Δραγούμη ἐπολέμει τὸ σύστημα καθ' ὃ αἱ Ἀθῆναι νὰ δίδωσι βουλευτὰς εἰς τὰς ἐπαρχίας, δὲν ἦσαν μεγάλοι ἐκεῖνοι οἱ λόγοι του, οὗς μετὰ πεποιοῦσέως Καίσαρος ἢ Χριστοῦ, ἐξέφεραν ἀπὸ τοῦ βήματος; «Ἡ Ἑλλάς, ἔλεγον, εἶναι σῶμα ὑδροκέφαλον· τὰ ἄκρα τῆς ἐγίναν ἀτροφικά· τίνα βοήθειαν θὰ σὰς δώσουν πόδες καὶ χεῖρες ἀτροφικά; Ἡ κεφαλὴ πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος τοῦ σώματος τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τούτοις αἱ Ἀθῆναι εἶναι ὑδροκέφαλοι.»

Ἐὰν ἡ διάγνωσις ἀποτελῇ τὰ ἐννέα δέκατα τῆς ἱατρικῆς, αὕτῃ ἡ πολιτικὴ διάγνωσις δὲν ἀναδεικνύει τὸν Ἰακωβάτον μέγαν πολιτικόν;

Καὶ ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορεύσει του ἀναπτύσσων τὴν αὐτὴν ἰδέαν, ἐξηκολούθει: «Αἱ ἐπαρχίαι πρέπει νὰ λέγουν, θέλομεν οἰκονομίαν δὲν θέλομεν πόλεμον, θέλομεν ναυτιλίαν, **οὐχὶ δὲ ἐκατὸν μπιρμπάντηδες**, ἀνήκοντες μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅχι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, νὰ ἀποφασίζουσιν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης!!», δὲν ἐζωγράφει καὶ τὴν τότε τῆς Ἑλλάδος κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶρα κυρίως, ὅπου οἱ ἐκατὸν αὐτοὶ μπιρμπάντηδες ἔφεραν τὸ ἔθνος διὰ τοῦ ἰσοσκελοῦς προϋπολογισμοῦ των εἰς ἀπελπισίαν καὶ προκαλοῦν διὰ τῆς κερδοσκοπικῆς αὐθαδείας των κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐπανάστασιν;

* *

Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Γεωργαντάρας Ἰακωβάτος ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες γεννῶνται εἰς ἀναμέσον τῶν ἐκατομμυρίων καὶ εἰς ἐν διαστήματι πολλῶν αἰώνων. Πρέπει νὰ ἔχη πολλὴν ἐν ἑαυτῇ ζωτικότητα τὸ ποικιλόμορφον καὶ ποικιλότυχον καὶ πολυσχημάτιστον ἑλληνικὸν ἔθνος

διὰ νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸν τοκετὸν τοιαύτης ἐκτάκτου διανοίας. Πρέπει νὰ διακρίνωμεν ἐν τῷ Γεωργαντάρᾳ τὸν ἰδιορρυθμὸν ἀπὸ τοῦ βαθύνου. Μολονότι ἡμεῖς ταυτίζομεν τὰ δύο, οὔτε προσμένομεν ἐξελίξιν ἰδιοτροπιῶν ἀπὸ τὸν Κότταρην ἢ τὸν Σταμούλιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ κάμωμεν μίαν παραχώρησιν εἰς τὴν ἐπιπολάζουσαν ἐν Ἀθήναις ἐλαττωτικὴν τάσιν, ἥτις εἶναι οὕτως· εἰπεῖν τὸ ἐκ βελούδου προσωπεῖον τοῦ βαναύσου φθόνου, ἵνα σώσωμεν τὴν βαθύνου ἀπὸ χρωσίν τοῦ Ἰακωβάτου.

Δυστυχῶς τὸ ὕλικόν μας, ὅπως ἀπαρτίσωμεν τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἰακωβάτου, εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ὀλίγον. Ἀλλὰ χροὺ θὰ ἦσαν γραμμένα ἤδη ἑκατοστὺς ἄρθρων διὰ τὸν Ἰακωβάτον, θὰ ἦτο συνειλεγμένος ὁ βίος τοῦ ἡμέραν πρὸς ἡμέραν καὶ σελίδα πρὸς σελίδα, θὰ ἦσαν ἐκτετυπωμένοι ἀπαξ καὶ δις οἱ λόγοι του, καὶ θὰ ἦτο ἐν λόγῳ γνωστός ὁ ἑκτακτος ἀνὴρ. Ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι οἱ μεγάλοι ἄνδρες ζῶσιν ἀφανεῖς καὶ οἱ ἀφανεῖς διακωδωνίζονται ἀπὸ τὰ ἐξημερώματα μέχρι τοῦ μεσονυκτίου διὰ τῶν τεσσαράκοντα γλωσσῶν τῆς φλυαρίου καὶ ὀλίγον κακοήθους γυναικός, ἥτις καλεῖται ἀπτική δημοσιογραφία. Ἐπειτα ὁ Ἰακωβάτος κατέλιπεν ὡς γνωστὸν, καὶ ὡς ἔλεγε καὶ εἰς ἡμᾶς, σπουδαῖα φιλολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἔργα, φυῆς ῥηξικελεύθου, τὰ ὁποῖα παραδιδόμενα εἰς τὸ φῶς θ' ἀνοιξοῖν νέον ὁρίζοντα, ὅπου θὰ ἀνατελῇ βεβαίως μεγαλοπρεπέστερος, πρωτοτυπώτερος, καὶ ἰδιορρυθμώτερος ὁ ἑκτακτος ἀνὴρ. Εἰς τὸν χαρακτῆρα αὐτὸν δὲν χρησιμεύουσιν ὡς βάσεις εἰμὴ ἡ ἀνάγνωσις τῶν πολιτικῶν του λόγων, πληροφωρίαι τινες ἀμυδραὶ καὶ μερικὰ ἀνέκδοτα τοῦ ἀναμέστου τσιούτων βίου του.

Ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἦτο μόνον μέγας πολιτικός, ἀλλὰ καὶ μέγας ῥήτωρ καὶ δεινὸς νομοδιδάσκαλος καὶ πρωτότυπος φιλόλογος καὶ βαθὺς ἱστορικός καὶ βαθύτερος θεολόγος.

Γνωρίζομεν ὅτι ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα ἐν Κεφαλληνίᾳ ὑπὸ τοῦ Βάμβια, ὅτι τὰ ἐγκύκλια ἐσπούδασεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Κερκύρας, ὅτι μετὰ τοῦ ἱατροφιλοσόφου ἀδελφοῦ του Χαραλάμπους ἀπῆλθεν εἰς Εὐρώπην καὶ ἐσπούδασεν ὁ μὲν τὰ νομικὰ, ὁ δὲ τὴν ἱατρικὴν, ὅτι κυρίως διέτριψαν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ὅτι περιηγήθη δέκα ἔτη, ὡς ἐκαυχᾶτο ὁ ἴδιος, τὴν Ἀνατολὴν, ἐφάμιλλος καὶ ἐν τούτῳ τῶν μεγάλων πολιτικῶν καὶ φιλόλογων τῆς Ἀγγλίας, ὅτι ἐχρημάτισε καθηγητὴς εἰς Κέρκυραν, διδάξας πρῶτος τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν, ὑπῆρξεν εἰσαγγελεὺς καὶ πρωτοδίκης ἐν Πάτραις καὶ Μεσολογίῳ, ὅτι ἐξήσκησε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἐν Κεφαλληνίᾳ, ὅτι ἀπὸ τὸ 1850 ἐξελέγετο ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ, ὅτι ἐκ τῶν πρώτων ἐξελέγη μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅτι κατὰ περιόδους ἔπειτα ἐπολιτεύετο καὶ ἀπεσύρετο εἰς τὰς σκηνάς του, νῦν ἀπογοητευόμενος καὶ τώρα ἐνθουσιῶν, νῦν ἐφεκτικός καὶ τώρα ἐνεργητικὸς, ἄλλοτε ὄνειρευόμενος δικτατορίαν καὶ ἄλλοτε φιλοδοξῶν τὸν βίον τοῦ σπουδαστοῦ ἐν τῷ ἰδιορρυθμῷ γραφείῳ τῆς ἰδιορρυθμοῦ οἰκίας του.

Εἰς ἄλλην ἐποχὴν ἢ εἰς ἄλλο ἔθνος ὁ Ἰακωβάτος θὰ ἐξήσκει ἐπιρροήν, θ' ἀνεβιβάζετο εἰς τὰ ὕψητα ἀξιώματα, θὰ συνέδεε τὸ ὄνομά του μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου του. Ἀλλ' ἐξ ὧν τῶν Ἑλλήνων πολιτικῶν ὁ μόνος ἴσως ὁ μὴ ἐξασκῆσας ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὁ Ἰακωβάτος. Ὅλαι του αἱ ιδέαι ἦσαν πέντε καὶ δέκα γενεάς ἐμπρὸς τῆς σημερινῆς μας καταστάσεως. Διὰ τοῦτο ἐνῶ ἦτο κυρίως πολιτευτὴς τοῦ Πανελληνίου, ἔμεινεν ὅμως ἐν τῇ πραγματικότητι πολιτευτῆς τῆς Πάλλης του, τῆς προσφιλοῦς του Πάλλης. Ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐκεῖ καὶ ἐτάφη. Διετέλεσε δὲ πάντοτε φέρων τὴν σφραγίδα τοῦ μεγαλοφυοῦς ἐπαρχιώτου, ἀλλὰ καὶ συγ-

χρόνως τοῦ ἐξ ἄλλων καιρῶν καὶ ἐξ ἄλλων σφαιρῶν σχεδὸν μεταφυσικοῦ Πανελληνίου ἀνδρός.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἐπιρροὴν του; Ἄν παρεγνωρίσθῃ ἐν Ἑλλάδι, ἂν ἐθαυμάσθῃ μόνον ὡς λαμπρὸν μυστήριον, ὡς ὑπερήφανος κομήτης καὶ ἐνίοτε ὡς ἀνεμοστρόβιλος τοῦ Βῆματος, ἂν κατέπληξεν, ἂν ἐκεραύνωσεν, ἂν ἔλαμψε παροδικῶς μόνον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του ὑπῆρξεν ὁ γόης, τὸ εἶδωλον, ὁ ἅγιος, ὁ θεός. Καὶ μόνον αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ του καὶ ὁ πλήρης ἱερὸς μυστηρίου τρόπος τῆς ταφῆς του, ἐν μέσῳ ὅλου τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας του, κλαίοντος καὶ δαδποροῦντος καὶ φωνάζοντος τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» εἰς ἀτμοσφαῖραν θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, χωρὶς ν' ἀκουσθῇ εἰς μόρμυρος περὶ αθεΐας ἢ ἀντεκκλησιαστικῆς καὶ ἀντικληρικῆς διαγωγῆς, ἥρκει, νομίζομεν, νὰ σφραγίσῃ τὸ γόητρον τοῦ Ἰακωβάτου ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας του, γόητρον μάγου μᾶλλον ἢ σοφοῦ ἀνδρός καὶ δεινοῦ ῥήτορος.

Καὶ τώρα ὅλα τοῦ βίου του τὰ ἀνέκδοτα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὡς ἀπὸ δροσερᾶς πηγῆς, ἀπὸ τῆς ἀκαταμάχητου ταύτης ἐπὶ τοῦ Παλλησίου λαοῦ ἐπιρροῆς ἀντλούμενα, ἐξηγοῦνται, ἐνοοῦνται καὶ πιστεῦνται. Καὶ τὴν ἐπιρροὴν αὐτὴν τὴν ἐπάνυε, τὴν ἐβασάνιζε, τὴν ἐδοκίμαζε, τὴν ἐφερε σχεδὸν εἰς περασμόν. Καὶ ἀπὸ τοῦ φαινομένου τούτου δέον νὰ ἐξηγήσωμεν ἐνίοτε τὰς ἐπιτυχίας τῶν προστύχων καὶ ἀνωνύμων πολιτικῶν ἀντιπάλων του.

*

Τί ἀστείωτερον τῆς ἐκλογῆς του ὡς δημάρχου τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του διὰ μιᾶς καὶ μόνης ψήφου; Ὅλος ὁ δῆμος συνεβουλεύθη ὑπὸ τοῦ Γεωργαντάρᾳ νὰ ἀπόσχη τῆς ψηφοφορίας καὶ εἰς μόνος δημότης νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ Νικολέτου· εἶπε καὶ ἐγένετο.

*

Ἄλλ' ἤρχοντο ἐνίοτε καὶ ἀντίξοι περιστάσεις τῆς τρισυποστάτου τῆς Πάλλης θεότητος, ὅτε ἐξελέγετο δήμαρχος ἀντίπαλος αὐτῶν, καὶ τότε οἱ τρεῖς κατελθόντες εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἀναβάντες ἐπὶ βαρελῶν ἔβαλον τρεῖς κλείδας ἐπὶ τὰ χεῖλη των καὶ ἐσφύριζον.

*

Εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀφομοιώσεως τῆς Ἰονίου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ Ἰακωβάτοι ἦσαν ἀμειλικτοὶ πολέμιοι.

Ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ ὁ κ. νομάρχης φέρων καὶ τὸν Τόμον τῆς Ἐνώσεως.

Οἱ Ἰακωβάτοι ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ των καὶ ἐξῆλθον εἰς προὑπάντησιν τοῦ νομάρχου ἐπὶ λέμβων.

Ὅταν τὸν ἐπλησίασαν, ὁ Γεωργαντάρης σηκώνεται καὶ μετὰ τὴν μείλιχον ἐκείνην καὶ πρᾶον εἰρωνίαν του, τῷ ἀπευθύνει:

— Κύριε Νομάρχα ὁ λαὸς σὰς χέζει!

Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν λαόν:

— Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἔρωτᾷ;

Δ' ἀλαλαγμῶν ἐπικυροῦνται τὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ.

— Βλέπετε, ἐπαναλαμβάνει, ὁ λαὸς σὰς....

*

Καὶ δὲν περιορίζετο μόνον εἰς λόγους προσέβαινε καὶ εἰς ἔργα.

Μίαν φορὰν ἐξάπαισεν ἐν Δικαστηρίῳ πρωτοδικῇν ὁ τιμη-

Θεὸς διὰ τοῦ ραπίσματος τοῦ Ἰακωβάτου ὠνομάζετο ἂν δὲν ἀπατώμεθα, Βερέτας.

*

Τὸ μῖσός του κατὰ τῶν παπᾶδων ἦτο τόσο, ὥστε οὐδέποτε μετέβη εἰς ἐκκλησίαν. Ὅλας τὰς ἀκολουθίας τὰς ἔλεγον μόνοι τους οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ κατ' οἶκον.

Μίαν ἡμέραν ζητεῖ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς στενός του φίλος ἱερεὺς, Παπαγιάννης τὸ ὄνομα.

Ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ ὑπνρέτου, εἰπέ του, λέγει, πῶς δὲν τὸν γνωρίζω.

Ὁ πτωχὸς ἱερεὺς διαμαρτύρεται.

Ὁ δὲ Ἰακωβάτος :

— Τὸν Γιάννη μάλιστα, τὸν γνωρίζω, τὸν Παπαγιάννη ὄχι. Ἄν θέλῃ νὰ βγάλῃ τὰ ράσα καὶ νᾶλλῃ, θὰ τὸν δεχθῶ πολὺ εὐχαρίστως.

*

Ἐν τῷ δικαστηρίῳ ὅπου ὑπερησπίζετο μίαν ὑπόθεσιν, ὁ ἀντίπαλος δικηγόρος ὕβρισε τὸ καπέλλο του.

Ὁ Γεωργαντάρης ἀνταπαντῶν :

— Τὰ καπέλλα τῶν Ἰακωβάτων εἶναι ἀπὸ μέσα μυαλά καὶ ἀπ' ἐξω δάφναις.

*

**

Ὅτε εἰς τὴν προτελευταίαν περίοδον τῆς Βουλῆς ἐξελέγη ὁ ἀδελφός του Πρόεδρος, ἐστάλη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἀστυνομικὸς κλητὴρ, ὅπως τοὺς ὑπηρετῇ κατὰ τὰ συνήθη τῆς ρωμαϊκῆς πολιτείας.

— Τί θέλεις ; τὸν ἐρωτᾷ ὁ Γεωργαντάρης.

— Μ' ἔστειλαν γιὰ κανένα θέλημα.

— Δὲν εἴμεθα ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν ; (Καὶ ἀλλάσων τόνον φωνῆς :) Πήγαιν ἀπ' ἐδῶ !

*

Καὶ ἡ οἰκία του, ὡς λέγουν, εἶναι ιδιόρρυθμος ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος. Εἰσερχόμενος προσβάλλεσαι ἀμέσως ὑπὸ τοῦ τριπλοῦ ἐμβλήματος τῶν Ἰακωβάτων. Σύγκειται δὲ τὸ σύμπλεγμα αὐτὸ ἐκ μιᾶς ποιμαντορικῆς ράβδου, ἐνὸς ὄψεως καὶ μιᾶς γλαυκός. Ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος ὡς ἐμβλημα τοῦ ἀδελφοῦ τῶν τριῶν, τοῦ αὐοιδίμου Τυπάλδου Σταυρουπόλεως, χρηματίσαντος Διευθυντοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ ἐμπορικῆς Σχολῆς. Ὁ ὄψις σύμβολον τοῦ Ἰατροῦ Χαραλάμπους· καὶ ἡ γλαυὺς σύμβολον τοῦ Δικαίου διὰ τοὺς δύο ἀδελφούς, τὸν Γεωργαντάρην καὶ τὸν Νικολετάρην, διότι καὶ οὗτος εἶναι κάτοχος τοῦ Ἰονίου Δικαίου.

Ἡ οἰκία τῶν εἶναι κτισμένη κατὰ ῥυθμὸν ἐλληνικόν· ἐντὸς δὲ εἰκόνες ἀρχαῖαι, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου. Ἐν δωμάτιον ἰδιαιτέρον, πάντοτε κλειστόν, περιέχον τὸν θρόνον καὶ τὰ ἱερὰ ἄμφια τοῦ ἀδελφοῦ τῶν Σταυρουπόλεως, καὶ γνωστόν ὑπὸ τὸ ὄνομα : ἡ κάμαρα τοῦ Δεσπότη. Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Γεωργαντάρη πολυτιμωτάτη. Περιτοιχίζεται δὲ ὁ οἶκος ὑπὸ κήπων οὓς κατεσκευάζον ἀγοράζοντες ὁλονὲν περίξ οἰκόπεδα, κατεδαφίζοντες αὐτά, μεταβάλλοντες εἰς κήπον καὶ ἀπομονοῦντες οὕτω τὸν ἀρχικὸν τῶν πύργων. Τοιαύτη περιέργως πῶς ἦτο ἡ μονομανία καὶ τοῦ Γαμβέττα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑπαυλίν του, διὰ τὴν ἀπομόνωσιν τῆς ὁπίας ἐσχάτως δὲν ἐφείσθη καὶ μιᾶς οἰκίας τοῦ μεγάλου Βαλζάκ, κατεδαφίσας καὶ ταύτην καὶ μεταβαλὼν εἰς περίβολον. Εἰργάζετο δὲ προσωπικῶς καὶ ἐπεστάει μετὰ τῶν τεκτόνων, μεθ' ὧν καὶ συνέτρωγεν. Ἦθελε παντοῦ στερεώτητα ἀγγλικήν· Ἀγγλος δὲ ἦτο καὶ τὸ αἶσθημα τῆς καθαριότητος.

*

Ἡ δίκαια τοῦ Γεωργαντάρη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ αὕτη ιδιόρρυθμος.

Ἄν καὶ καταπληκτικῆς εὐρωστίας, οὐδέποτε ἀρρωστήσας

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 396)

— Μὰ τὴν πίστιν μου, δὲν εἶδα ἄλλον ἐπιβάτην, εἰμὴ μίαν καλογραῖαν, ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος, συγχινηθεὶς ἐκ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ Μηνᾶ. Καὶ ὅποια καλογραῖα ! Ὀραῖον πρόσωπον, σὰς ὀρκίζομαι, αὐθέντα. Δὲν εἶναι ἁμαρτία, ὅλα τὰ ὠραῖα φρούτα νὰ πέφτουν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν τῶν μαύρων, τῶν καλογέρων ! Αὐτοὶ ἔχουν τὰς λειτουργίας, αὐτοὶ τὰ ψυχικά, αὐτοὶ τὰ γλυκὰ κρασιά, αὐτοὶ καὶ τὰς ὠραίας γυναῖκας ! Τί κακὰ γράμματα εἶχεν αὐτὸς ὁ τόπος ἐδῶ εἰς τὸ κεφάλι του, διὰ νὰ ἔχῃ αὐτοὺς τοὺς μαυροκόρακας νὰ τὸν καταμαυρίζουν. Ἡμαρτον, Κύριέ μου ! Καὶ ἕνας πτωχὸς ἄνθρωπος, ἀφοῦ δουλεύσῃ ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἔλθῃ ἡ ψυχὴ του εἰς τὰ δόντια, νὰ μὴν ἔχῃ τὸ βράδυ μισὴν ὀκάν κρασί νὰ βρέξῃ τὰ χεῖλη του ! Καὶ νὰ μὴν ἔχῃς γυναῖκα εἰς τὴν ὑποταγὴν σου, νὰ σοῦ λέγῃ ἡ ἰδία ἡ γυναῖκά σου ὅτι θὰ κο-

λασθῇς, ἂν πλαγιάσῃς μαζὺ της, καὶ νὰ τρέχῃ εἰς τὸν καλόγηρον νὰ τοῦ κουβαλᾷ κάθε ἡμέραν προσφοράς καὶ εὐλογοῦδια καὶ κόλλυβα ! Τοῦτο εἶναι ποῦ με ξεθεώνει !

— Καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν τὴν συνώδευε τὴν καλογραῖαν ; ἠρώτησεν ὁ Μηνᾶς, δράξας τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ πορθημεὺς ἀνέπνευσε.

— Κανεὶς, σὰς ὀρκίζομαι, μὰ τὴν πίστιν μου. Φαίνεται ὅτι αὕτη δὲν εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ μοναστήριον καὶ εἰμυρεσε νὰ δραπετεῦσῃ, καὶ ἐπῆρε τὸ φύσημά της δι' ἄλλου, διὰ ν' ἀλλάξῃ τὸν ἀέρα της. Ἄν εἶχεν ἀνάγκην συντρόφου εἰς τὸ ταξιδιόν της, εὐχαρίστως θὰ ὑπήγαινα ἐγώ, σὰς λέγω ! Ἀλλὰ πόσον βαρεῖα εἶναι ἡ καταδίκη, νὰ κυλίσαι ἐδῶ, εἰς τοὺς πόδας τῶν καλογέρων, ἐργασίαν νὰ μὴν ἔχῃς πάντοτε, ἄσπρα νὰ μὴν παίρνης ἀρκετά, καὶ νὰ μὴν εὐρίσκειται μηδὲ στάλα κρασί, διὰ νὰ βρέξῃς τὸν λάρυγγά σου τὸ βράδυ, πρὶν πλαγιάσῃς ! Καὶ ἡ γυναῖκά σου νὰ τρέχῃ εἰς τοὺς καλογέρους, νὰ κάμνῃ νηστείας, ἀγρυπνίας καὶ προσευχάς, καὶ νὰ ζητᾷ νὰ κάμνῃ θαύματα ! Ἰδοὺ μία γυνή, ἥτις δὲν ἔμαθε νὰ κάμνῃ θαύματα. Εἶναι αὕτη, ὅπου ἀπεφάσισε καὶ φεύγει ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν καλογέρων.

— Ὁ κυβερνήτης αὐτοῦ τοῦ πλοίου, ἠρώτησεν αὐτὴς ὁ Μηνᾶς, τί ἄνθρωπος εἶναι ; Τὸν γνωρίζεις ;

— Ὁ κυβερνήτης φαίνεται νὰ εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, εἶναι ὁ γέρο-Γιάκωμος, τὸν γνωρίζω, ἔφαγα τὸ ψωμί του. Εἶναι παλαιὸς ναυτικὸς. Δεκαπέντε ταξείδια ἐκάμαμεν μαζὺ. Ἐ-

πολλῆς ῥώμης, ἐπαβρυνόμενος πάντοτε εἰς τὴν δύναμιν τῶν γρόνθων του, ἠκολούθει ὁμως δίκαιαν φιλασθένου. Οὐδέποτε ἐξήρχετο νύκτα, οὐδέποτε αὐγὴν. Γνωστὸν ὅτι τὸν χειμῶνα ἔπινον πάντοτε χλιαρὸν ὕδωρ καὶ τὴν νύκτα ἐκαλύπτοντο θηριωδῶς. Τὸ ἐσπέρας οὐδέποτε ἔτρωγον· μόνον τὴν μεσημβρίαν· ἀλλὰ καλὰ. Τὰ περισσεύοντα ἐκ τῆς μεσημβρινῆς τραπέζης ἐσυνείθιζεν ὁ Γιωργαντάρης νὰ τὰ παραλαμβάνῃ μόνος του καὶ νὰ τὰ θάπτῃ μόνος του πέριξ μιᾶς λεμονέας, ἢν ὑπερβολικῶς ἠγάπα, προσφωνῶν πάντοτε :

— Νὰ φάγῃ καὶ ἡ καὶμένη ἡ λεϊμονιά.

Ἦτο δὲ εἰς ἄκρον φιλανθῆς.

*

Ἡ παρρησία του καὶ ἡ εὐκρίνειά του ἦσαν μοναδικά.

Ἐπιθυροῦντο τὰ περὶ σιμωνίας τῶν Ἐπισκόπων, ὅτε ὁ Ἐπίσκοπος Κεφαλληνίας Κομποθέκρας ἐζήτησε νὰ τὸν ἴδῃ.

Εἰς τὸν ἄγγελον τοῦ Κομποθέκρας ὁ Γιωργαντάρης ἀπήντησε :

— Εἰπέ εἰς τὸν δεσπότην, ὅτι τὸ σπῆτι μου δὲν εἶναι οὔτε μέγαρον ὑπουργοῦ, οὔτε γραφεῖον ἀνακρίσεως.

*

Ὁ προσφιλέστερός του συγγραφεὺς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἦτο ὁ Πλάτων. Ἐκ δὲ τῶν Ἰταλῶν ἀπεστήθιζε τὸν Δάντην καὶ τὸν Τορκουάτον Τάσον.

Περὶ τοῦ Γιωργαντάρη Ἰακωβάτου ὡς ῥήτορος καὶ ὡς πολιτευτοῦ ἐν προσεχεῖ ἄρθρῳ.

Καλεῖδάν.

φορτόναμεν ἄλλας ἀπὸ ταῖς Φώκαιας. Ὁ γέρο-Γιάκωμος εἶχε πάντοτε μαρινίαν τὰ τραβᾷ κατ' εὐθείαν ἐναντίον τοῦ ἀνέμου. Ἡ θάλασσα ἔμβαινε μέσα ἀπὸ ταῖς μποκαπόρτες, τὸ ἀλάτι ἔλυονε, ἐγίνετο θάλασσα, καὶ ὁ γέρο-Γιάκωμος δὲν τοῦ ἐκακοφαίνετο διόλου. Τόσον τὸ καλλίτερον, ἔλεγεν, ἡ θάλασσα εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ νὰ αὐγατίσῃ, ἢ νὰ λυώσῃ.

— Αἰοπὸν εἶναι ῥιψοκίνδυνος θαλασσινός ; εἶπεν ὁ Μηνᾶς.

— Εἶναι κεφάλι ἀγύριστο. Ὅλα γυρίζουν γύρω του. Ὁ ἄνεμος, ἡ θάλασσα, τὸ πλοῖον, ὁ ἐργάτης μὲ τὴν μανέλλαν, τὰ πανιά, τὰ ἐξάρτια, καὶ αὐτὴ ἡ ξηρὰ φαίνεται νὰ γυρίζῃ, καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανός, ὅταν πλέης εἰς τὸ πέλαγος. Τὸ τιμὸν γυρίζει, ἡ πλώρη γυρίζει, ἡ πρύμνη γυρίζει. Μόνον τὸ κεφάλι τοῦ γέρο-Γιάκωμου δὲν γυρίζει. Οὔτε ἡ μενέλλα τοῦ ἐργάτη ἠμπορεῖ νὰ τὸ γυρίσῃ οὔτε τὸ τιμὸν τοῦ καραβιοῦ. Πέντε φοραὶς τὸ ἔρριξεν ἔξω ἀπὸ πείσμα, διὰ νὰ μὴ κάμῃ τὸ θέλημα τῶν ναυτῶν. — Καπετὰν Γιακουμῆ, φούντα, καὶ χαθήκαμεν. — Ἐμπρός ! στὸ διάβολο γεμάτα, ἀπάν' τὸν ἀγέρα ! Καὶ τὸ ἐβούλιαξε. — Καπετὰν Γιακουμῆ, ὄρτσα καὶ θὰ πέσωμεν ἔξω. — Φούντα, καὶ κατὰ διαβόλου· τὸ δικό σας νὰ μὴ γένη ! Καὶ τὸ ἔρριξεν ἐπάνω εἰς μίαν ξέραν.

— Ἀλήθεια ; εἶπεν ὁ Μηνᾶς καταληφθεὶς ὑπ' ἀνησυχίας· εἶναι τόσον πείσμων αὐτός ;

— Εἶναι κατὰ διαβόλου. Εἴμπορεῖ νὰ πνίξῃ κόσμον, καὶ κόσμον, καὶ πάλιν κόσμον. Ἄν τὴν ἔχει γλυττώσῃ ἕως τώρα ἑἷδος, ἢ κανένα ἄγιον θὰ ἔχῃ βοήθον ἢ κανένα διάβολον.

ΔΙΚΗ ΒΕΛΕΝΤΖΑ

Ὁ κ. Τυπάλδος ἐφάνη ἡμῖν καθ' ὅλην τὴν ἀγόρευσίν του ῥήτωρ κεκτημένος πολλὰ προσόντα ἅτινα τὸν κατατάσσουν μεταξὺ τῶν πρώτων : Ἄν ἡ γλυκύτης τῆς φωνῆς του συνεδέετο μὲ ἴσην ποσότητα, μὲ ἀνάλογον ἔντασιν, θὰ διέπρεπε καὶ ὡς ῥήτωρ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ. — Ἰδίᾳ τὸν διακρίνει ἡ λεπτότης ἐκείνη τοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύματος, ἥτις δὲν ἔχει χρεῖαν πολλοῦ πατάγου καὶ πλειότερου ἐνθουσιασμοῦ. Μόνη της ἀπαστράπτει ὡς ἀδάμας γυμνὸς χωρὶς ἀκόμη νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὸν δακτύλιον. — Εἶναι πολλάκις χαριτολόγος καὶ ἄλλοτε εἴρων, μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ μὴ τὸν ἐννοῇ τὸ ἀκροατήριόν του· καὶ πάλιν εἶναι τόσο ἀπλοῦς, ὥστε νὰ τὸν ἐννοοῦν καὶ οἱ ἑνορκοί !

Ἐπιμείναμεν ὀλίγον εἰς τὸν κ. Τυπάλδον, διότι οἱ λοιποὶ δικηγόροι σχεδὸν ἐστράφησαν περὶ αὐτὸν ὡς πολλοὶ πλανῆται περὶ τὸν ἥλιον· ἡ παρομοίωσις εἶναι ὀλίγον ὑπερβολικὴ, πλὴν δὲν ἔχομεν ἄλλην προχειροτέραν.

Ὁ κ. Βλάχος θυμωθείς εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου του ἀνέπτυξε θερμὴν ὑπεράσπισίν ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ κατηγορουμένου, ἐλθὼν ἐπικουρικός εἰς τὸν κ. Τυπάλδον.

Εἰς τῶν ἐνόρκων ἐτόλμησε κάττι νὰ ἐρωτήσῃ, ἢ νὰ διακόψῃ τὸν συνήγορον, ἀλλὰ τότε ὁ Πρόεδρος πρώτην φοράν ἐξαγριωθείς ὡς θηριοτρόφος, ἐπιβάλλει σιγὴν εἰς τὸν πάνθηρα ἑνορκον καὶ ἐπανακτᾶται ἡ τάξις.

Ὁ κ. Καλογερόπουλος συνήγορος τοῦ Γκορζῆ ἀνέπτυξε καὶ αὐτὸς διὰ τῆς γνωστῆς ἀκμαιότητός του ὑπερά-

Ἀλλὰ τὸν διάβολον πιστεύω θὰ ἔχῃ, διότι ποῦ νὰ τὸν εὕρῃ ὁ γέρο-Γιάκωμος τὸν ἄγιον ; . . .

Ἐνῷ ὁ πορθημεὺς ἐξηκολούθει ἔτι νὰ λέγῃ, ὁ Μηνᾶς τὸν ἀπεχειρέτισε διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς καὶ ἀπεμακρόνθη τρέχων. Ὁ πορθημεὺς τὸν ἐκύτταξε μετ' ἀπορίας.

— Τί ἔπαθεν αὐτός ; εἶπε· κάττι θὰ ἔπαθεν. Ἀλλ' ἄς ὑπάγω τώρα νὰ βρῶ τὴν γλῶσσάν μου, διότι δὲν μοῦ ἔμεινε πλέον σάλιο . . .

Ὁ δὲ Μηνᾶς μετέβη πρὸς τὸν Ἰωάννην Βενδίκην καὶ τῷ διηγήθη ὅσα ἤκουσε παρὰ τοῦ πορθημεῖος.

— Καθὼς μοι λέγει αὐτός, ἐπεῖπεν, ὁ κυβερνήτης εἶναι παραπολὺ πείσμων καὶ εἶναι κίνδυνος νὰ συμβῇ δυστύχημα.

Ὁ Ἰωάννης ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν εἶναι ὁ σκοπός μου νὰ γείνω θεῖα πρόνοια, ἀπήντησε, καὶ ματαίως πᾶς ἄνθρωπος θὰ προσεπάθει νὰ προλάβῃ, ὅτι εἶναι γραπτόν.

— Πιστεύεις, κύριέ μου τὸ πεπρωμένον ;

— Πιστεύω εἰς τὴν θεῖαν Πρόνοιαν, καὶ πάντοτε θὰ πιστεύω εἰς αὐτήν, φίλε Μηνᾶ. Διὰ τοῦτο περιφρονῶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν.

— Αἰοπὸν πρέπει νὰ ἀφήνωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς τὸ ρεῦμα τῆς τύχης ;

— Ὅχι, ἀλλὰ νὰ ἀκολουθῶμεν προσεκτικῶς τὰ γεγονότα καὶ νὰ μὴ ζητῶμεν νὰ προδράμωμεν αὐτῶν.

— Αἰοπὸν τώρα τί θὰ πράξωμεν ;